

HARDING I DES MOINES.

Han udtaler sig klart om Folke-
Forbunds-Plagten.

(Efter „Skand.“s Referat.)

Des Moines, Ia., 8. Okt. — Senator Harding optog i Gaar i sin Tale her Høst, som Guvernør Cox og Præsident Wilson havde kastet til ham, naar de erklærede, at Spørgsmaalet nu gjaldt, hvorvidt United States skulde gaa med paa Folkeforbundet eller ikke. Han forkastede hele Forbundet, selv med Lodge-Reservationerne, og erklærede sig for, at Amerika skulde holde sig udenfor det hele.

Kandidaten sagde ligefrem, at han ikke ønskede, at Landet skulde godkende Ligan, og han betænkte sig ikke paa at sige, at det eneste rette vilde være ikke at have noget at gøre med den.

Senator Harding skød de foreslaaede Reservationer, der skulde klargøre Landets Forpligtelser, til Side, idet han sagde: „Jeg ønsker ikke at gøre disse Forpligtelser klarere. Jeg ønsker at vende Ryggen til dem. Det er ikke Fortolkninger, men Forkastelser, jeg er efter.“

Den republikanske Præsidentkandidat sagde, at Demokraternes Stædighed havde hindret Senatet i at gøre Folkeforbundets Konstitution bedre og havde gjort det Spørgsmaal, som Vælgerne skulde afgøre, meget simpelt. Han henvendte sig til alle dem, som var inde for en Overregering, at „stemme paa Demokraternes Kandidater og bede Gud at beskytte Dem mod Følgerne af Deres Dumbhed.“

Senatoren omtalte ogsaa sit Program om en Association af Nationerne i Verden, baseret paa en Overensstemmelse med Konstitutionen, og han gentog sit Løfte om at sætte sig i Bevægelse for at faa en saadan Koncert i Stand lige efter sit Valg.

„Vore Modstandere er fremdeles meget nysgerrige efter at vide, om jeg, for det Tilfælde jeg vælges, eller maaske jeg bør sige, naar jeg er valgt, agter at kaste Ligan i Papirkurven. Jeg skulde antage, at det er nok at sige, at det ikke godt lader sig gøre at kaste i Papirkurven, hvad der allerede er der. Hvorvidt Præsident Wilson bærer Skylden for, at det forholder sig saaledes, eller fortjener Takken for det, Faktum er, at Folkeforbundet, som blev undfanget i Paris, er blevet kastet i Papirkurven af ham, som det nærmest skylder sin Tilværelse. Hans stædige Forlangende om, at det skulde ratificeres uden den mindste Forandring, og at han nægtede at raadføre sig med Senatet i Overensstemmelse med Landets Konstitution, bærer Ansvar for, at Sillingen er, som den er.“

Spørgsmaalet, som vore Modstandere søger at vende op og ned paa, er meget simpelt og ligefrem. Saadan som den demokratiske Præsident, den demokratiske Platform og Demokraternes Kandidat fremstiller Sagen for det amerikanske Folk, er der ikke Spørgsmaal om, hvorvidt det skal gaa med paa en eller anden Form for en Association blandt Nationerne for paa den Maade at bevare Freden i Verden, men om det skal gaa med paa den Liga, som er foreslaaet af Præsident Wilson.

Den demokratiske Platform og den demokratiske Kandidat har ikke erklæret sig i Favør af „en“ Association, men for en bestemt Association, og det er denne Association, som man har lovet

skal blive ratificeret inden 60 Dage, hvis den demokratiske Kandidat vælges.

Min Mening er, at det foreslaaede Folkeforbund tilføjer vor konstitutionelle Integritet Dødsstødet og i en farlig Udstrækning udleverer vor Uafhængighed. Dette benægtes i den demokratiske Platform. Den demokratiske Kandidat sagde i sin Tale, da han officielt blev underrettet om, at han var blevet nomineret: „Man er blevet enig om en bestemt Plan. Folkeforbundet er i Virksomhed.....“ Senator Harding, som den republikanske Præsidentkandidat foreslaar i klare Ord, at vi skal holde os udenfor det. Som den demokratiske Kandidat er jeg inde for, at vi gaar ind i det.“ Hvad der her gælder, er derfor klart.

Jeg forstaaer den demokratiske Kandidats Stilling, og han forstaaer min, hvilket fremgaar af de Ord, som jeg just har citeret, uanset at Demokraterne i det sidste har givet det Udseende af, at min Stilling ikke er klar. Sagen er simpelthen den, at han er inde for, at vi skal gaa ind i Paris-Forbundet, og jeg er inde for, at vi skal holde os ude af det.

Jeg ønsker ikke, at nogen skal blive vildledt. Jeg ønsker ingen Stemme paa Grund af en Misforstaaelse, og jeg er ligesaa meget bestemt paa, at min Modstander ikke skal faa nogens Stemme paa Grund af en Misforstaaelse, hvis jeg kan hjælpe det. Jeg antager, at min Stilling er blevet gjort fuldstændig klar, men hvad enten dette er saa eller ikke, hans Stilling er i alt Fald klar, og den er, at vi skal gaa ind i Paris-Ligan uden Modifikationer og virkelige Reservationer.

Jeg vil aldrig gaa med paa, at mine Landsmænd skal bedrages paa denne Maade. Til dem, som ønsker at sætte Landet paa Spil ved at betro noget af det, som falder indenfor Republikkens Magtomraade, til en Overregering, eller om man vil, til et Raad, som bestaar af fremmede Magter, hvad enten der er en legal eller en moralsk Forpligtelse til at lyde dette Raad, siger jeg ligefrem: stem paa de demokratiske Kandidater og bed Gud om, at han maa beskytte Dem mod Følgerne af Deres Dumbhed.

Det er sagt til os, at vi maa ratificere den foreslaaede Konstitution for Folkeforbundet for at kunne blive Medlemmer af det, og hvis vi ikke gør det, kommer vi senere til at blive nødt til at staa med Hatten i Haanden og bede om at maatte være med. Den, som tegner et slikt ydmygende Billede, er mærkverdigt blind for det virkelige Forhold.

Vi staaer næsten alene blandt de store Nationer i vort uegennyttige Forhold til Problemerne i Verden. Af den Grund staaer Verden færdig til at anerkende dette Land som den moralske Leder. Da vi ikke viltal har noget at gøre med det, som er af saa stor Interesse for Europa, fordi vi er uafhængige, fordi vi kan tage fat paa Løsningen af Spørgsmaalet, som stadig truer Freden i Europa, som uforudfattede Opmand og ikke som Mænd, der er interesserede i Sagens Udfald, vil Verden med Glæde se os formulere Planen og vise Vejen.

Vi har sandelig haft nok af autokratisk Visdom hos en enkelt Person, der hverken vil modtage Raad eller lære af Erfar-

ing. At formulere en Plan for internationalt Samarbejde er alt andet end et let Arbejde. Der er mange og modstridende Opfattelser blandt Folkene og blandt Medlemmerne af Senatet om den Sag. Disse Meninger maa udjævnes, og der maa blive Harmoni i dem, hvis vi i det hele taget skal have en international Association for Opbeholdelsen af Freden i Verden.

Jeg skal ikke foregribe Løsningen af et Problem af slige Dimensioner ved paa Forhaand at drage de Linier, der bør følges. Det kunde bare tjene til at gøre Løsningen vanskelige.

Jeg skal saa snart som mulig efter mit Valg raadføre mig med de dygtigste Mænd i Landet, og særlig skal jeg paa Forhaand raadføre mig med Senatet, hvilket jeg i Overensstemmelse med Landets Grundlov føler mig forpligtet til at tage paa Raad, og uden hvis Billigelse en sliq international Association ikke kan komme i Stand. Jeg skal gøre dette, forat vi kan faa en Association af Nationer til Fremme af Fred mellem Nationerne, men det skal være en Association, der ikke kommer vor Suverenitet for nær, og som anerkender vor Handlefrihed fuldt ud.“

Det var en uhyre Forsamling, som var mødt frem for at høre Senator Harding. Han fik flere Spørgsmaal under sin Tale, og han besvarede dem paa en Maade, der i høj Grad skaffede ham Forsamlings Bifald. Han blev spurgt, hvad han agtede at gøre med Hensyn til Irland, hvis han blev Præsident. Han svarede, at det var umuligt for Amerikas Præsident at blande sig op i en Sag, som gjaldt et andet Lands indre Affærer.

Med Hensyn til Tyskland svarede han paa Spørgsmaalet om, hvorvidt han var inde for en Sørfred med dette Land, at han ikke var det. Han var inde for, at Regeringen skulde erklære Krigen forbi.

Man spurgte ham, om han agtede at holde amerikanske Tropper ved Rhinen i alle de 15 Aar, hvorpaa han svarede, at han vilde kalde dem hjem igen hurtigst muligt.

Jorden rundt.

Ex-Kong Konstantin, Paris, 7. Okt. Den italienske Regering har nægtet at give den tidligere Kong Konstantin af Grækenland Tilladelse til at komme til Italien, efter hvad der meddeles det franske Udenrigsdepartement i Gaar. Konstantin udtalte for nogle Uger siden Ønske om at besøge Italien.

Preussens Polit omordnet. Berlin, 9. Oktober. Det preussiske Sikkerhedspolit, organiseret paa en militær Basis, er blevet opløst og ombyttet med 8500 civile Myndigheder. Ombytningen blev foretaget i Overensstemmelse med Ententemagternes Forlangende.

Den danske Rigsdag. København, 6. Oktober. Der var store Ceremonier ved Aabningen af den danske Rigsdag i Gaar, hvor for første Gang efter 1864 Repræsentanter for Slesvig var tilstede. Kongen, der var meget bevæget, ønskede Repræsentanterne fra Sønderjylland velkommen. Alle Medlemmer af Rigsdagen og det diplomatiske Korps var Kongens Gæster ved Middagen i Gaar.

Jordskælv i Mexico. Vera Cruz, 9. Oktober. De nordvestlige Dele af Staten Vera Cruz blev

haardt rystet af et Jordskælv i Forgaars Morges. Strøgene Cordoba, Jalapa, Teocelo, Cosantlan og hele det Distrikt, som blev ramt af Jordskælv i Januar, følte den hele Styrke af Jordskælv. Der er ikke meldt noget Dødsfald, men Skaden paa Ejendom siges at være stor.

Serum mod Appendicitis. Paris, 11. Okt. Behandlingen af Blindtarmsbetændelse ved anti-gangrenø Serum i Stedet for ved Operation er blevet prøvet med saa tilfredsstillende Resultat, at det er sandsynligt, at Operationer snart vil blive opgivet for denne Sygdom. Professor Pierre Delbet udtalte i en Afhandling, der blev oplæst i Lægekongressen i Gaar, at der var anstillet Prøver dermed i 13 Aar.

Forhandlingerne afbrudt. København, 5. Okt. Forhandlingerne mellem den norske Regering og Maxi Litvinoff, Bolshevik Agent i de skandinaviske Lande, er blevet endelig afbrudt, oplyser „Berlingske Tidende“. Bladet skriver, at Litvinoff antagelig vil vende tilbage til Rusland, da det ikke er sandsynligt, at han vil faa Lov at komme tilbage til Danmark, paa Grund af hans uhøflige Udtalelser om det danske Udenrigsstyre.

To Flyverrekorder. Buc, Frankrig, 11. Okt. Den franske Flyver Fronval satte Verdensrekord i Gaar Eftermiddag for Landing paa et givet Sted, da han steg til en Højde af 1000 Meter og kom ned inden ni Fod fra det opgivne Sted. Efter Flyvemødets Slutning i Gaar lykkedes det Sadi Lecointe, der nylig vandt James Gordon Bennett Pokalen, at slaa Paitein De Romanets Rekord i Lørdags, idet han fløj en Kilometer paa 12.3 Sekunder eller med en Hurtighed af 296.694 Kilometer i Timen.

Hungersstrikerne. London, 9. Oktober. Terence MacSwiney vaagnede Dags Morgen paa den 57 Dag af sin Hungerstrike efter en god Nat, men hans Paarørende siger, at han er saa svag, at han ikke kan tale uden store Smerter. Han forsøger at hvile, men bliver snart udmattet. I Aftes læste hans Søster Annie Bibelsteder for ham.

Cork, 9. Oktober. Hungerstrikerne i Cork Fængslet har passeret den 60 Dag af deres Faste. Alle lever, men ifølge Rapporter fra Fængslet i Aftes er de i den ynkkeligste Tilstand.

International Konference. Milano, 8. Okt. Revision af Overenskomsten om Nationernes Liga vil blive diskuteret paa en international Konference, der begynder i Milano næste Tirsdag med den italienske Udenrigsminister Grev Sforda som Præsident. Afvæbning, økonomiske Spørgsmaal og den internationale Fredsdomstol er ogsaa Punkter, der skal diskuteres.

Albert Thomas og Admiral Fournier vil repræsentere Frankrig og Sir John Dickinson England, Belgien, Spanien, Polen, Portugal, Czecho-Slavien, Rumænien, Jugo-Slavien, Japan og Schweiz vil ogsaa blive repræsenteret ved Konferenceen.

Tyskland Østrigs Haab. Wien, 7. Okt. Præsident Seitz sagde i en Tale i Gratz, at Østrigs Regering kan kun findes i et Donauforbund eller i en Tilslutning til Tyskland. Han sagde, at der næppe kunde være Tale om den førstnævnte Løsning, da det ikke kunde ventes, at de forskel-

lige Stater vilde skille sig ved Frigten af deres Uafhængighed, medens en Forening med Ungarn vilde være det samme, som at to Tiggere slog sig sammen og indbildte sig, at de var Millionærer. Medens det kejserlige Tyskland havde gjort sig fortjent til Verdens Had, vilde det demokratiske Tyskland snart indtage sin Plads blandt de andre Stater, sagde Præsidenten, der er Socialist.

Vort eget Land.

En Ildbrand lagde forleden Aften syv Bygninger i Aske i Dubuque, Ia., og Tabet anslaaes til over \$200,000. Ilden rasede i to og et halvt Kvartal, og det saa en Tid ud til, at ogsaa Illinois Central Banens Fragtstation skulde gaa med. Ogsaa tre Vaaningshuse nedbrændte.

Stor Brand i Texas. Cameron, Tex., 11. Okt. Ved en Ildbrand her i Gaar Morges, hvorved 70,000 Baller Bomuld og Varelagre tilhørende Cameron Cotton Press Company blev ødelagt, anslaaes Ejendomsabet til \$1,000,000. Kontorfolk og Vagtmænd sagde, at de mener, Ilden var paa-

En Grubeulykke. San Bernardino, Calif., 7. Okt. Fem Grubearbejdere blev indespærret ved en Nedstyrtning i Gaar i Hansen Gruben i Nærheden af Lanfair, 250 Mile Øst herfra, efter hvad der meddeltes hertil i Aftes. En af de fem blev dræbt, to andre var i Live og kunde give Signal til Udenverdenen, medens to savnes.

Betalingen for „husking“ af Majs i Omegnen af Yankton, S. D., vil i Aar blive fra 6 til 7 Cents pr. Bushel, hvis Farmerne gennemgaaende gaar med paa, hvad der er foreslaaet af Farmers' Union. Paa et Møde, som holdtes, blev det sagt, at Farmerne ikke kan betale saa meget i Aar som i Fjor, fordi Maispriserne er lavere. Avlen er gennemgaaende god.

Nem York og de røde. New York, 5. Okt. Et Politifond paa \$200,000 beviledes i Gaar af Finans- og Budgetkomiteen i Skatteraadet i den Hensigt at anstille Undersøgelser om de radikales Virksomhed. Fondet blev billiget, efterat Politikommissær Enright havde fortalt Komiteen, at de radikales Virksomhed var blevet en alvorlig Fare for New York og Nationen.

Kartoffelavlens i Omegnen af Bemidji, Minn., kommer ifølge Countyagentens Opgivelse til at udgøre omkring 250,000 Bushels eller 400 „Carlaes“. Farmerne er nu i Færd med at indhøste Avlen, og nogle Farmerne siger, at den er usædvanlig stor. Da Prisen er lav nu, har mange Farmerne besluttet at oplagre Avlen, til de kan opnaa mere for den. Der har i den sidste Tid været betalt omkring \$1,18 pr. 100 Pund.

„Farvel-Møde“. New York, 11. Okt. I Folkets Hus blev der i Gaar holdt et „Farvel-Møde“ for William Haywood („Big Bill“), Leder af I. W. W. Han vil snart paabegynde Udsoning af sin 20 Aars Straf i Leavenworth. Haywood forsøgte i sin Tale at vække Stemning hos sine Tilhængere for, at de skulde hjælpe ham og hans dømt Kammerater ud af Fængslet. Haywood rejste til Chicago i Aftes.

Jordskælv paa Philippinerne Manila, P. I., 11. Okt. Et voldsomt Jordskælv i Gaar i Baguio, Hovedstaden i Provinsen Benguet paa Luzon, omtrent 150 Mil Nord herfra, beskadigede Observatoriet der, afbrød Vandrøerne paa den militære Reservation og beskadigede flere Konkretmure. En Udglidning fandt Sted som Følge af Oversvømmelse i Baguio. Der meldtes ikke om Dødsfald. Jordskælvet føltes let i Manila.

Folketings- og Landstings-Valg.

Følgende Meddelelse er sendt os af Den danske Legation i Washington:

Folketingsvalget.

Haderslev, 23. Sept. (Ritz Bar.) Ved Amtsvalgsbestyrelsens Optælling af Stemmer i Dag i de 7 sønderjydske Opstillingskredse viste det sig, at de 7 Kredsmandater fordelte sig saaledes: De 4 Venstremandater tilfalder Chr. Ernst Christensen med 4311, Max Gram med 4098, A. Lebech med 3997, P. J. Refshauge med 3537. Herefter havde Jensen-Christensen 3319, Godthardsen 2866 og Andreas Grau 2620. Af de Konservative er valgt cand. theol. Holger Andersen. Af Socialdemokraterne valgte Bagermester J. P. Nielsen, København. Af Tyskerne valgte Pastor Schmidt, Tønder. Hvis sønderjydske Arbejderforening, støttende sig til de Radikale, faar et Tilægsmandat, vil dette tilfalde Typograf Lageri. Optællingen viser, at der har fundet en ret stor Forskydning Sted i Stemmerne fra den ene Kreds til de andre Kredses Kandidater. Andreas Grau fik saaledes 816 St. paa Als og Lebech 696 St. fra Løgumklosterkredsen. Chr. Ernst Christensen fik 239 St. fra Sønderborg og Refshauge 209 St. fra Løgumklosterkredsen og 314 St. fra Røddingkredsen. N. J. Godthardsen fik 309 St. i Aabenraa-kredsen og 160 St. i Tønderkredsen samt 129 St. fra Røddingkredsen.

Landstingsvalget.

Landstingsvalget fandt Sted Fredag den 1. Oktober. Den ændrede Grundlov og Valglov fastsætter Medlemsantallet til 76 mod 72 i det gamle Landsting. Valget paa Færøerne og Valg af Landstingsvalgt Representant for Sønderjylland er endnu ikke foretaget. De øvrige Mandater er fordelt saaledes: Venstre 23 Kredsvalgte og 8 Landstingsvalgte, ialt 31; de Konservative 10 Kredsvalgte, 3 Landstingsvalgte, ialt 13; Socialdemokraterne 17 Kredsvalgte, 5 Landstingsvalgte, ialt 22; de Radikale 6 Kredsvalgte, 2 Landstingsvalgte, ialt 8.

Partistillingen i det forrige Landsting var: Venstre 24 Kredsvalgte, 7 Landstingsvalgte, ialt 31; de Konservative 10 Kredsvalgte, 4 Landstingsvalgte, ialt 14; Socialdemokraterne 15 Kredsvalgte, 4 Landstingsvalgte, ialt 19; de Radikale 5 Kredsvalgte, 3 Landstingsvalgte, ialt 8.

Den landstingsvalgte Representant for Sønderjylland vælges straks efter Rigsdagens Sammentræden, Færøernes Representant efter Opløsningen af Landstinget.